

# Het papiervisje

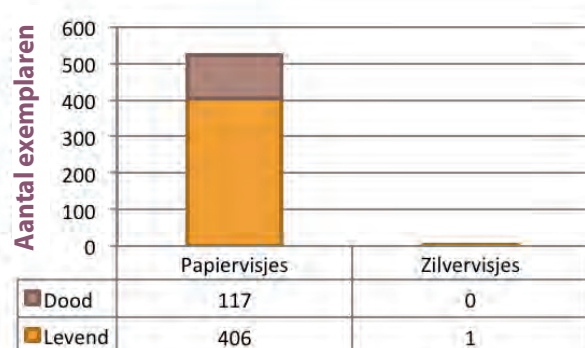
De meeste mensen kennen het beeld wel van een vleugelloos insect dat snel wegkruipt als men een boek of oude map oppakt. Vaak zijn dit papiervisjes (*Ctenolepisma longicaudatum*). Ze worden regelmatig verward met zilvertisjes (*Lepisma saccharina*). Het verschil is moeilijk met het blote oog te zien, maar papiervisjes hebben meer haren dan zilvertisjes en komen in tegenstelling tot zilvertisjes ook in droge ruimten voor. Een papiervisje verstopt zich in allerlei spleetjes in muren en meubilair en kan meerdere jaren oud worden. Hun verscholen leefwijze zorgt er onder meer voor dat ze lastig te bestrijden zijn.

**Tekst:** Bart Merkus, HAS Hogeschool 's-Hertogenbosch

**Foto papiervisje:** Bruce Schoelitsz, KAD

In september en oktober 2013 heeft het KAD een oproep gedaan met de vraag of mensen papiervisjes wilden opsturen. De oproep werd onder meer geplaatst op de websites van Vroege Vogels en Natuurbericht. Vijfendertig mensen hebben de moeite genomen om de beestjes te vangen en op te sturen. Van alle inzendingen is ruim 78% levend aangekomen bij het KAD.

Er bestaat vaak verwarring over het verschil tussen papier- en zilvertisjes. Veel mensen denken last te hebben van zilvertisjes, maar in werkelijkheid blijkt het vaak te gaan om papiervisjes. Dit bleek ook uit de resultaten: bij de 524 opgestuurde insecten zat slechts één zilvertisje. De overige exemplaren waren papiervisjes.



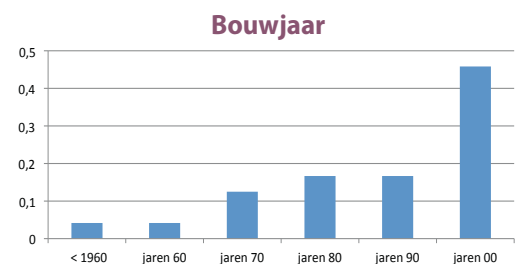
Figuur 1: Het aantal levende en het aantal dode binnengekomen papiervisjes (*Ctenolepisma longicaudatum*) en zilvertisjes (*Lepisma saccharina*).

## Bouwjaar

Uit eerdere onderzoeken is gebleken dat papiervisjes vooral in moderne woningen voorkomen. Daarom heeft het Kennis- en Adviescentrum Dierplagen (KAD) in

samenwerking met HAS Hogeschool in 's-Hertogenbosch een klein vervolgonderzoek uitgevoerd. Hierin werd het verschil in aantal papiervisjes onderzocht tussen oudere en modernere huizen. Studenten van de HAS zijn bij willekeurige woningen langsgegaan met de vraag of ze in het huis mochten zoeken naar papiervisjes. Hieruit bleek dat papiervisjes significant meer voorkwamen in huizen die vanaf 1990 gebouwd zijn dan in woningen van voor 1990. Bovendien werden ze verspreid door de gehele woning gevonden, ook als er in het verleden al bestrijding tegen papiervisjes had plaatsgevonden.

Het vermoeden bestaat dat papiervisjes voornamelijk voorkomen in huizen die goed geïsoleerd zijn. Dit vermoeden werd bevestigd door de inzendingen. Van de inzendingen komt 80% uit een huis dat na 1980 is gebouwd en bijna 50% komt van woningen met een bouwjaar vanaf 2000.



Figuur 2: Het percentage inzendingen afgezet tegen de bouwperiode.

## Demografie

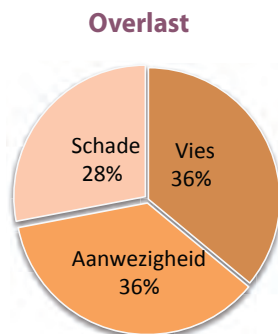
De mensen die hun papier- of zilvertisjes opstuurden, waren van alle leeftijden. De jongste inzender was 18 jaar en de oudste 81 jaar. De gemiddelde leeftijd van de inzenders was 52 jaar. De verdeling in leeftijd was een goede afspiegeling van de maatschappij.

In figuur 3 zijn de locaties aangegeven waarvandaan papiervisjes zijn opgestuurd. De inzendingen kwamen van locaties verspreid over heel Nederland.



Figuur 3: De rode vierkantjes geven de locaties weer waarvandaan papiervisjes zijn opgestuurd.

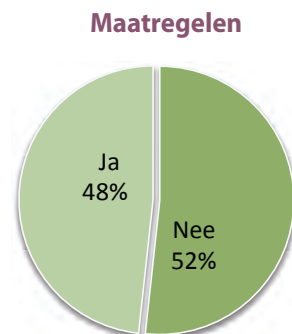
Het KAD heeft een informatief filmpje over papiervisjes gemaakt. Dit is te bekijken op YouTube onder 'KAD' en 'papiervisje'.



Figuur 4: De ervaring van overlast door personen die papiervisjes hebben ingezonden.

### Overlast en maatregelen

Meer dan 90% van de inzenders ervoer de aanwezigheid van papiervisjes als overlast. Van de inzenders vond 36% de papiervisjes onhygiënisch, 28% ervoer schade aan voorwerpen zoals behang, papier en boeken en 36% vond enkel de aanwezigheid van de dieren al storend. Door 48% van de inzenders zijn bestrijdingsmaatregelen getroffen. Vaak hebben deze maatregelen een tijdelijk effect en ervaren mensen na een bepaalde periode



Figuur 5: Het aandeel van de inzenders dat wel of geen maatregelen heeft getroffen tegen papiervisjes.

weer overlast. De getroffen maatregelen varieerden van spuiten met chemicaliën, lokdoosjes plaatsen, puntvallen plaatsen, extra stofzuigen tot handmatig vangen. Maatregelen die wellicht het meeste effect hebben zijn het invriezen van materialen en het opslaan van archiefmateriaal in plastic boxen.

Het papiervisje is een lastig te bestrijden soort en kan voor veel overlast zorgen. Ze komen verspreid over heel Nederland voor, vooral in modernere woningen. ●

